

LÄÄNE-VIRUMAA KESKRAAMATUKOGU 2019. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Sisukord

1. Põhilised tegevussuunad	3
2. Juhtimine	3
2.1 Raamatukogu arendus ja nõukogud	3
2.2 Eelarve	3
2.3 Projektid	4
2.4 Personali koosseis, juhtimine	5
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	5
2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	7
2.4.3 Erialahariduse omandamine	8
2.4.4 Töötajate tunnustamine	8
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	8
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	8
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas	8
3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	9
3.1.1 Raamatu komplekteerimine	9
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	10
3.1.3 Auviste komplekteerimine	11
3.2 inventuurid, mahakandmised	11
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	11
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	11
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused	12
4.3 RVL teenindus	12
4.4 Laste- ja noorteteenindus	13
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	13
4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine	14
4.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine ...	15
4.4.4 Laste- ja noorteüritused	16
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	17
4.6 Raamatukogu kui kohaliku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	17
4.6.1 kohalikul tasandil	18
4.6.2 riiklikul tasandil	19
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil	19
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	19
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	20
4.9 Andmebaasid	21
5. 2020. aasta tegevused	21
LISA 1. Personali koolitus	22
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	22
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	22
LISA 4. Laste ja noorteüritused (valik)	22

Elanike arv: 15420**1. Põhilised tegevussuunad**

Aastaid oodatud ning 2019.aastal teoks saanud 2.-4.korruse akende vahetus ja sellele järgnenud aknapalede remont mõjutasid teeninduse korraldust ja muutis nii mõnegi planeeritud tegevuse oluliselt keerukamaks ja ebamugavamaks. Remondiga seotud ebamugavustest hoolimata oli tegus aasta, toimus palju mitmepalgelisi näitusi ja üritusi, millest annavad tunnistust ka kasvanud registreeritud lugejate ning raamatukoguküllastuste arv.

Septembrist pikenenud lahtiolekuajad (kogu maja on argipäevadel avatud kl 9.00-19.00) on raamatukogu küllastajate poolt hästi omaks võetud ning küllastajaid jätkub nii esimesse kui viimasesse lahtiolekutundi.

Märtsis toimunud majandusjuhataja ametikoha koondamise järel tuli ümber korraldada mitmed tööülesanded, mida linnavalitsuse haldusspetsialistide kõrval ka raamatukogutöötajad enda kanda võtma pidid.

Kuna 2019.aasta oli laulu-ja tantsupeo juubeliaasta, olid mitmed näitused just sellest teemast kantud.

2. Juhtimine**2.1 Raamatukogu arendus ja nõukogud**

1.septembrist 2019 muutusid raamatukogu lahtiolekuajad - kogu maja on septembrist mai lõpuni avatud E-R kl 9.00-19.00, laupäeviti endiselt kl 10.00-15.00. Küllastuste analüüs näitab, et muudatus on raamatukogu kasutajate poolt hästi vastu võetud ning otsus lahtiolekuaja pikendada on end õigustanud.

Raamatukogu struktuurist kadus alates 1.märtsist majandusjuhataja ametikoht. Majandusjuhataja tööülesanded jaotati raamatukogu teiste töötajate ning Rakvere linnavalitsuse haldusspetsialistide vahel.

Raamatukogu uus nõukogu kinnitati Rakvere linnavolikogu poolt ametisse 22.mail. Toimus üks nõukogu koosolek, kus anti ülevaade 2019.aasta tegevusest, töökorraldusest ja hoone remonti puudutavatest teemadest.

2.2 Eelarve

Lisaks põhieelarvele oli LVKRK eelarves eraldatud investeeringuteks 114 000 €, mida kasutati 2.-4.korruse akende vahetuseks.

Tabel 1

Põhieelarve	Seisuga 31.12.2018	Seisuga 31.12.2019	Muutus %
Eelarve kokku	595 917 €	598 916 €	+ 0,5%
Personalikulu	478 263 €	482 841 €	+ 1%

Komplekteerimiskulu	58 536 €	59 954 €	+ 2,4%
sh KOV-It	29 142 €	30 952 €	+ 6,2%
sh riigilt	29 394 €	29 002 €	- 1,3%
Infotehnoloogiakulu	4 944 €	3 919 €	- 20,7%
Üritusteks/näitusteks	2 356 €	2 647 €	+ 12,4 %

2.3 Projektid

Tabel 2

Projektid	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Eesti Kultuurkapital			
Joonistusvõistlus „Minu tuleviku Rakvere jõulupuu“	17.12.2018 – 15.02.2019	400 €	890 €
ELK kirjandusmängu maakondiku voo korraldamine	20.03.2019 – 20.04.2019	300 €	500 €
Keiti Vilmsi loengu korraldamine	15.10.2019 – 30.11.2019	150 €	190 €
Kultuuriministerium			
Täiendkoolitused Virumaa raamatukoguhoidjatele	30.04.2019 – 11.11.2019	1704 €	2194 €
Raamat sünnib koostöös	01.11.2018 – 20.06.2019	1200€	2243,68 €

Koolitustoetust kasutati kahe koolituse läbiviimiseks: „Õppimise valu ja nauditav õppimine hõbedases vanuses“ ja „Meeskonna juhtimise põhitõed ja väljakutsed juhtidele“.

Lastele suunatud projekte toimus kolm:

- Kunstiprojekt „Minu tuleviku Rakvere jõulupuu“, mille ettevalmistustöö algas 2018. aasta lõpul, jõudis 2019. aasta jaanuaris joonistuste laekumise, hindamise, tunnustamise ning näituseks seadmise faasi. Näitusele saabus 163 eriilmelist kuusekavandit. Projekti toetas Kultuurkapitali Lääne-Virumaa ekspertgrupp.
- Projekt "Raamat sünnib koostöös" kasvas välja kolme varasema aasta projektisarjast "Pildi sisse minek", millega püüti arendada laste oskust lugeda pildikeelt ning õppida tundma eesti lasteraamatute illustraatoreid ja nende pildikäekirja. Jätkuprojektis otsustati lisaks pilditundidele pakkuda lastele võimalust kohtuda üheaegselt nii kirjaniku kui kunstnikuga, et saada aimu loomeprotsessist tervikuna ning uurida teksti ja pildi koosmõju raamatus. Projektis osales 8 klassitait lapsi ning projekti toetas Hasartmängumaksu Nõukogu.
- Projekt „Kirjandusmäng 2019“ - IV üle-eestiline kirjandusmäng 3. - 4. klassi õpilastele toimus Eesti Lastekirjanduse Keskuse eestvõttel ja koostöös maakondade keskraamatukogude lasteosakondadega. Maakonda esindava võistkonna väljaselgitamiseks ning eesmärgil haarata projektiga kaasa võimalikult palju lapsi,

korraldati õpilastele maakondlik eelvoor, mis toimus 27. märtsil Lääne-Virumaa Keskraamatukogus. Kirjandusmängu maakonnavoorus osales 19 3-liikmelist võistkonda 9 koolist. Projekti toetas Kultuurkapitali Lääne-Virumaa ekspertgrupp.

2.4 Personali koosseis, juhtimine

1.märtsist koondati majandusjuhataja ametikoht. Majandusjuhataja tööülesanded jaotati raamatukogu teiste töötajate ning Rakvere linnavalitsuse haldusspetsialistide vahel.

Aasta jooksul siirdus ajutisele puhkusele kaks lasteosakonna raamatukoguhoidjat, kelle asemele võeti tööle tähtajalise töölepinguga asendaja.

Raamatukogu direktor naasis ajutiselt puhkuselt osakoormusega tööle aprillist 2019, tema äraolekul täitis direktori ülesandeid arenduspetsialist.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Vt ka lisa 1.

Tabel 3

Koolituse teema	Korraldaja	Tundide arv	Tõend/ tunnistus	Osalejate arv
Ilmar Talve mälestuskonverents	Tapa Vallaraamatukogu	3	Ei	2
Rahva Raamatu infopäev	Rahva raamat	5	Ei	2
2018. aasta lastekirjanduse aastakoosolek	ELK	2,5	Jah	2
Emakeelepäev: Kas tõesti häbeneme riigikeelt?	Eesti Rahvusraamatukogu	4	Ei	2
Google Sitesi kasutamise võimalusi kutse taotlemisel	ERÜ	2	Ei	1
Algupärase lastekirjanduse päev	Tartu O. Lutsu Linnarmtk	6	Jah	4
Andmekaitse koolitus	Kultuuriministeerium	4	Ei	1
Mõttetalgud Rahvusraamatukogus "Kasutaja võidab? Arvutid mõtlema, raamatud liikuma"	Eesti Rahvusraamatukogu	5	Ei	1
Teenusedisain kui väärtuse loomine	RR, TalTech	6	Ei	1
Rahvaraamatukogud koolitajana	Tartu O. Lutsu Linnarmtk	5	Ei	2
Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev "Kes loeb, see loeb!"	ELK	5	Jah	1
ERÜ raamatukogusüsteemide alane teabepäev „Raamatukogu teenused ja nende kasutamise registreerimine raamatukogusüsteemides“	Põltsamaa raamatukogu	6	Ei	1

ERÜ lastetöötöimkonna kogemuste tuur Tartus O. Lutsu Linnaraamatukogus	Tartu O. Lutsu Linnarmtk	3	Ei	1
Muinasjutukonverents "Muinasjuttude salakeel" Haapsalus	Läänemaa KRK	6	Jah	2
39.rahvaraamatukogude suveseminar "Raamatukogu - rahva tervise varaait"	Võrumaa KRK	16	Ei	2
Rahva Raamatu infopäev	Rahva Raamat	5	Ei	2
Raamatukoguhoidja kutse taotlemise infopäev	ERÜ	2	Ei	1
Juhtimiskoolituse programm raamatukogude juhtidele	Eesti Rahvusraamatukogu	24	Jah	1
Lasteraamatukoguhoidjate päev Paikusel	Rapla KRK	6	Jah	2
Lastetöötöimkonna õppereis Stokholmi	ERÜ lastetöötöimkond	14	Ei	1
Koolitusprogramm 21. sajandi raamatukogu: Strateegiline juhtimine ja kavandamine	ERÜ/Creativity Lab	16	Jah	2
Lugemisprojekti "Lugemisisu 2019" koolitus	ELK	1	Jah	1
Privaatsusõigusest isikuandmete kaitseni	Rahvakultuuri Keskus	4	Jah	1
Digipedagoogilised lahendused õppetöös	Tartu Ülikool	72	Jah	1
Seminar "Laps kirjanduses VII" Huumor lastekirjanduses.	ELK	6,5	Jah	1
Õppereis Dublinisse. Ühine raamatukogusüsteem Iirimaa	Kultuuriministeerium, ERÜ	24	Ei	1
Raamatukoguhoidjate seminar	Andras	4	Ei	2
Koomiksikirjanduse vestlusring-veebinar	Tallinna Keskraamatukogu	1	Ei	1
Interaktiivne kaasamine	Eesti Rahvusraamatukogu	7	Jah	1
Töötuba "Kuidas rääkida laste keeles"	ELK	5	Jah	1
Rakvere linna noorteinfo seminar	Rakvere Linnavalitsus	6	Ei	1
Projekti "Agenda - Euroopa täiskasvanuhariduse tegevuskava" lõpuseminar	HTM, Andras	5	Ei	1
Koolitusprogramm 21. sajandi raamatukogu: Arendusprojektide juhtimine	ERÜ/Creativity Lab	16	Jah	2

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu poolt korraldatud koolitused

Hispaania ja Ladina-Ameerika kirjandus	4	Ei	9
Seminar - Laste lugemismängud. Kuidas ajutreening parandab enesehinnangut. Projektide kirjutamine kultuurkapitalile.	4	Ei	7
Elukestva õppe edendamine. Raamatukogutöötaja kui uue mõtteviisi ja tähenduse looja kogukonnas	5	Ei	3
Õppimise võlu ja nauditav õppimine hõbedases vanuses	8	Jah	4
Õppereis – Saku Vallaraamatukogu Kiisa haruraamatukogu ja Arvo Pärdi keskus Laulasmaal.	4	Ei	8
Seminar Väike-Maarja vallas - Rakke raamatukogu ja kodulugu. Kalaspordimuuseum.	8	Ei	12
Seminar - RRI andmebaasid (Digar), Tänapäeva kirjastusest ja kirjastamisest Eestis	4	Ei	14
Meeskonna juhtimise põhitõed ja väljakutsed alustavatel juhtidele	6	Jah	10
Infopäev– Ülevaade õppereisist Iirimaa raamatukogudesse, kohtumine Kristel Vilbastega	4	Ei	16

Töötajate tagasisidest selgub, et 82% töötajatest olid enda hinnangul saanud piisavalt osa leida LVKRRK korraldatud koolitusel, 53% töötajatest osalesid ka vähemalt ühel koolitusel, mis toimus väljaspool LVKRRK-d.

Kõige vajalikemateks peetakse kirjanduse ja raamatute tutvustusi, aga ka õppereise teistesse raamatukogudesse. Lasteosakonna töötajate hinnangul on kõige kasulikumad Eesti Lastekirjanduse Keskuse koolitused, kuna seostuvad kõige tihedamalt igapäevatööga. Raamatukogunduses toimuvast laiema pildi saamiseks on väga värskendav tutvuda teiste maade raamatukogudes tehtavaga, mida 2019.aastal õnnestus ka kahel raamatukogutöötajal teha Rootsis ja Iirimaa.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised*Tiina Kriisa*

- Lisateenused raamatukogus ja nende arvestamine raamatukogusüsteemis Urram (ERÜ teabepäev Põltsamaal)
- Ühisest raamatukogusüsteemist Iirimaa raamatukogudes (Raamatukogutöötajate seminar)

Lea Lehtmets

- Maakonna raamatukogude tegevused täiskasvanuhariduse toetamisel (Täiskasvanuhariduse maakondlik koostööseminar)

Leelo Tamm

- Digarisse koduloolistele artiklitele teemade lisamine (Raamatukogutöötajate seminar)

Reet Tomband

- Väikelaste uudiskirjanduse tutvustus (Rohuaia lasteaia õpetajate assistentidele).

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Erialast haridust omandas üks töötaja Tallinna Ülikoolis Digitehnoloogiate instituudis infoteaduse magistriõppes. (magistritöö on kaitsmata, 2019. a õppetöös ei osalenud).

Eriala toetavat haridust omandas üks töötaja Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži teenuste disaini ja juhtimise eriala magistriõppes.

Magistrikaadi Tartu Ülikoolist kultuurikorralduse erialalt omandas üks raamatukoguhoidja.

2.4.4 Töötajate tunnustamine

Marion Talli – 3. koht raamatukoguhoidjate infootsingu võistluse finaalis.

Tiina Saare – ERÜ Parim noor raamatukoguhoidja 2018 nominent.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Vt ka LISA 3.

Raamatukogu asub kesklinnas ja ligipääs sellele on hea. Ruumide seisukord on hea, jooksvalt on tehtud hooldusremonti. Jätkuvaks probleemiks on ruumipuudus, mida on püütud leevendada ümberpaigutuste ja kogude puhastamisega.

2019 suvel vahetati 2.- 4.korrusel 45 akent ning 3.korruse rõdu uks. Aknapalede taastamine algas 2019.aasta lõpus ning jätkus 2020.aasta alguses. Remonttööd tõid kaasa ajutisi teeninduse ümberkorraldamisi ning osakondade sulgemisi ning valmistasid palju ebamugavust, sest tööd venisid ebamõistlikult pikaks.

2018.aasta lõpul tegemata jäänud lasteosakonna riietusala ümberkorraldamine sai lõpetatud 2019.aasta sügisel – uued nagid ning istumisala annavad võimaluse üleriideid, välisjalanõusid ja koolikotte senisest viisakamalt ning ruumisäästvamalt paigutada.

2020.aastaks on planeeritud fassaadi remont ning aasta teises pooleks on kavas tellida valgustusprojekt, mille alusel saaks 2021. aastal alustada valgustite väljavahetamist uuemate ja energiasäästlikemate valgustite vastu.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Ratastooliga sissepääs raamatukogusse on tagatud kaldtee abil, korruste vahel saab liikuda liftiga. 1.korrusel on olemas inva-WC. Välisuksest sissepääsemiseks vajab ratastoolis inimene siiski sageli abi, sest uks on raske ega avane automaatselt. Olukorra parandamiseks paigaldati 2019.aastal peasissepääsu siseuksele klaas, et raamatukogutöötajad näeksid abivajajaid (nt ratastoolis või lapsevankriga külastaja) ning saaksid neid sisenemisel aidata.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Suuremaid arendustegevusi infotehnoloogia valdkonnas ei olnud – jooksvalt vahetati välja arvuteid ja monitore, 4.korrusele soetati A4 värviprinter.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu on jätkuvalt ainus koht maakonnas, mis pakub pilveprintiteenust. Kogu majas on tasuta WiFi võrk.

Raamatukogutöötajate ja erialakirjanduse lugejaarvutites on kasutusel operatsioonisüsteem Windows 10, AIP arvutites Linux. Osteti juurde üks Office 2019 litsents.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimisel juhindutakse Lääne-Virumaa Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtetest ning riiklikest suunistest. Komplekteerimise põhimõtted on avalikustatud raamatukogu kodulehel.

Kirjanduse komplekteerimine toimub valikuliselt ning prioriteediks on eesti autorite ilukirjandus ning tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noortekirjandus. Teadmiskirjandusest on eelistatud Eestit puudutav kirjandus ning tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuvad teavikud. Arvestatakse ka nõudlusega, seda eriti eksemplaride arvu osas. Aktiivselt tegeletakse järelkomplekteerimisega arvestades lugejate soove ja järjekordade pikkust.

Jätakuvalt ostetakse palju lauamänge, millest suuremat osa saab ka koju laenutada. 2019.aastal soetati valik piparkoogivorme, mida lugejad jõuluajal ka aktiivselt koju laenutasid.

Võrreldes 2018.a suurenes komplekteerimiseelarve 2,4% ehk 1418 € võrra, seda tänu kohaliku omavalitsuse eraldatud toetusele. Teeninduspiirkonna elanike arv aasta-aastalt väheneb, seega väheneb ka riigipoolne teavikute toetus (-392 €). Riigipoolse toetuse osakaal oli 48,4%. Komplekteerimiskulu elaniku kohta oli 3,9 €.

Aasta jooksul saabus kogudesse 4362 teavikut 52 506,65 € eest, nendest annetusi 214 eksemplari. Annetuste osakaal saabunud teavikutest moodustas 4,9%.

Kogude ringlus tervikuna oli 2019.aastal 1,7. Osakondade lõikes oli suurim ringlus ilukirjanduse osakonnas (2), järgnes laste- ja noorteosakond (1,4). Kõige vähem ringlevad muusikaosakonna kogud (ringlus vaid 0,4).

3.1.1 Raamatu komplekteerimine

Kokku saabus kogudesse aasta jooksul 3983 eksemplari raamatuid (sellest 214 eksemplari annetustena), raamatu keskmiseks hinnaks oli 12,22 €. Kogu komplekteerimiseelarvest moodustasid raamatuostud 80,4%.

Saabunud raamatutest moodustas ilu- ja lastekirjandus 63,5%. Võõrkeelsed olid 9,7% saabunud raamatutest, neist omakorda enamusest venekeelsed (75,1%).

Keskraamatukogusse saabunud 4189-st raamatust oli vaid 303 (ehk 7,2%) ilmunud enne 2018.aastat, nendest 66 ehk 21,78% on saadud annetusena.

Laenutuste edetabeleid vaadates eelistab lugeja endiselt eesti kirjandust (sh laenutatuid raamat „Serafima ja Bogdan“ oli laenutuste edetabeli tipus ka aasta varem), välismaiseid põnevikke, lastekirjandust (eelkõige kohustuslik koolikirjandus) ja õppimist toetavat kirjandust („Uuri ja kirjuta“ ning „Kvalitatiivne uurimisviis“ on edetabelites juba aastaid).

Tabel 4 LVKRRK laenutuste edetabel 2019 (raamatud)

Jrk	Autor	Pealkiri	Aasta	Laenutusi
1	Afnasjev, Vahur	Serafima ja Bogdan	2017, 2018	197
2	Anniko, Silver	Rusikad : inimene on inimesele hunt	2018	184
3	Kivirähk, Andrus	Kaka ja kevad	2009, 2018	136

4	Rowling, J. K.	Harry Potter ja tarkade kivi	2005, 2019	133
5	Jõe, Aliis	... kes pole kunagi söönud homaari	2018	129
6	Raud, Piret	Tobias ja teine B	2010, [2017]	121
7	Bryndza, Robert	Viimne hingetõmme	2018	120
8	Lember, Ira	Vale nimega mees	2018	119
9	Kass, Kristiina	Käru-Kaarel	2011, 2013, 2017	119
10	Hirsjärvi, Sirkka	Uuri ja kirjuta	2005	119
11	Kepler, Lars	Laatsarus	2018	112
12	Finn, A. J.	Naine aknal	2018	111
13	Riley, Lucinda	Kuuõde : Tiggy lugu	2019	110
14	Egner, Thorbjørn	Söobik ja Pisik	2013	106
15	Laherand, Meri-Liis	Kvalitatiivne uurimisviis	2008	105
16	Väljal, Silvi	Jussikese seitse sõpra	1999, 2015	104
17	Obama, Michelle	Minu lugu	2018	103
18	Lindgren, Astrid	Bullerby lapsed	2006, 2015	103
19	Luitsalu, Susan	Minu Dubai	2018	102
20	Moyes, Jojo	Ikka mina	2018	99

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika komplekteerimisel on põhimõtteks, et kättesaadav oleks Eestis ilmuv perioodika, v.a väheväärtusliku sisuga väljaanded. Võõrkeelset perioodikat komplekteeritakse vastavalt vajadusele ja võimalustele.

2019.a kulutati perioodikale 9267€. Ajakirju saabus 180 aastakäiku, nendest annetusena 31 aastakäiku (17,2%), kustutati 51 aastakäiku. Ajalehti saabus 22 nimetust 31 aastakäiku sh annetusi 4 nimetust 4 aastakäiku.

Lugejad eelistavad koju laenutada käsitöö- ja ajalooajakirju (vt laenutuste edetabel). Tervikuna vähenesid 2019.aastal perioodika kojulaenutused varasema aastaga võrreldes 48 laenutuse võrra, moodustades kõigist kojulaenutustest 2,9%.

Tabel 5

Jrk	Pealkiri	Laenutusi
1	Burda Style	350
2	Claycraft	207
3	Imeline Ajalugu	184
4	Ottobre design	172
5	Eesti Naine	123
6	Eesti Ajalugu	118
7	Homes and gardens	109
8	Tom & Jerry	104
9	Kroonika	101
10	Looming	100

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid komplekteeritakse aasta-aastalt vähem nõudluse vähenemise tõttu. 2019.aastal osteti auviseid 31, annetuseks saadi 4 auvist. Filmide puhul on laenutamise takistuseks autorikaitse ja seetõttu neid juurde ei osteta. 2020.aastaga lõppevad viimased filmide laenusload ja vajadust nende pikendamiseks ei ole.

Aasta lõpuks oli kogudes kokku 4990 eksemplari, moodustades 4% kogudest.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Inventuure 2019.aastal ei toimunud, jätkuvalt kantakse jooksvalt maha lagunenuid, aegunud ja pikka aega laenutusteta teavikuid.

2019.a kustutati 3062 teavikut, mis moodustab juurdetulekust 70,2%. Lisaks kustutati 51 aastakäiku ajakirju.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Septemrist muutus raamatukogu lahtioleku aeg - terve maja on avatud septemrist-maini tööpäevadel 9.00-19.00, suvine lahtioleku aeg jäi samaks. Hindamaks, kuidas raamatukogu kasutajad uue lahtioleku vastu võtsid, jälgiti külastatavust ja laenutusi septembris ja novembris esimesel ja viimasel avatud tunnil. Kokkuvõttes võib öelda, et muudatused on hästi vastu võetud ning avamisajad hetkel optimaalsed.

Sügisel täiendati arvutitöökohtade ja traadita andmesidevõrgu (WiFi) kasutamise eeskirja selliselt, et arvutitöökohtade hõivatuse puhul on raamatukoguhoidjal õigus uue kasutaja saabumisel lõpetada üle tunni kestnud arvutitöökohta kasutus. Lisaks on keelatud mängida julmust ja vägivalda õhutavaid arvutimänge ning külastada vaenu propageerivaid ja ebasündsa sisuga veebilehti.

Aasta lõpus 16.-31.detsembril oli viivisevaba periood, mis võimaldas võlgnikel raamatuid tagastada viivist maksmata.

Rahuloluküsitlusi 2019.aastal ei tehtud, küll aga on plaanis uurida külastajate rahulolu 2020.aastal kvaliteedihindamise raames.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kõigist raamatukogu lugejaarvutitest on võimalik teha väljatrükke ja kasutada id-kaarti, AIPis ja II korrusel on lisaks võimalik skaneerida, andmekandjale salvestada ning saada vajadusel abi ja juhendamist e-riigi teenuste osas. 2019.aastal oli arvutikasutajaid 5140, seega 724 kasutajat rohkem kui 2018.aastal. 2019.aastal kasutas avalikku internetipunkti kuus keskmiselt 428 inimest, seega 94 külastajat enam kui 2018.aastal. Märtsist kuni mai lõpuni oli internetipunkt reedeti suletud J. Kunderi Seltsi arvutikoolituse tõttu, samuti oli AIP tavakasutajatele suletud programmeerimisringi ning rühmakoolitustundide ajal.

Palju soovitakse skaneerida erinevaid dokumente, mida on vaja edastada ametiasutustele, abi ürituste- ja transpordipiletite ning pangakonto väljatrükkide tegemisel. Individuaalset juhendamist soovitakse erinevate e-riigi teenuste kasutamisel, väljatrükkide tegemisel, info otsimisel, dokumentide vormistamisel jne.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Hõlve oli 2019.aastal 42,1% (2018.a 40,9%).

Eelneva aastaga võrreldes oli registreeritud lugejaid 89 võrra rohkem ning lugejate arv on viimase 4 aasta jooksul olnud üsna stabiilne. Kõige enam on täiskasvanute lugejarühma kuuluvaid lugejaid (55%), järgnevad põhikooliõpilased (24%). Täiskasvanute laenutused moodustavad kojulaenutustest 63%, järgnevad pensionäride laenutused (13%). Kõige vähem on jätkuvalt ametikooliõpilastest lugejaid, samuti on nende laenutuste protsent kõige madalam.

Laenutusi elaniku kohta oli 2019.a 11,9, iga lugeja kohta 28.

Laenutustest moodustasid 95,5% raamatulaenutused, 2,9% ajakirjade laenutused ja vaid 1% auviste laenutused. Raamatulaenutustest moodustasid eestikeelsete raamatute laenutused 93,3%, venekeelsete raamatute laenutused 5,3% ja inglisekeelsete raamatute laenutused vaid 1%.

Tabel 6

	Lugejad 2018	Lugejad 2019	Muutus (+-)*
LVKRR	6402	6491	+89

Tabel 7

	Külastused 2018	Külastused 2019	Muutus (+-)*	Virtuaalkülastused 2018	Virtuaalkülastused 2019	Muutus (+-)*
LVKRR	85409	88847	+3438	34261	28988	-5273

Tabel 8

	Laenutused 2018	Laenutused 2019	Muutus (+-)*	Päringud** 2018	Päringud** 2019	Muutus (+-)*
LVKRR	185670	182284	-2846	1891	2020	+129

Külastuste arv 2019.aastal kasvas - iga elaniku kohta oli aastas 5,8 külastust, iga lugeja kohta 13,7 külastust.

Päringute arv suurenes eelneva aastaga võrreldes 129 võrra, neid oli aasta jooksul kokku 2020. Peamiselt esitatakse infopäringuid raamatukogus kohapeal või e-posti vahendusel. E-posti vahendusel esitatakse sageli ka päringuid teavikute leidumuse, raamatukogus pakutavate teenuste või raamatukogu poolt korraldatud/korraldatavate ürituste kohta.

2019.aastal esitati mitmeid päringuid seoses tsitaatide, luuletuste, kalambuuri otsimisega erinevate tänukirjade ja sündmuste jaoks, korduvalt uuriti ka ilmaolusid mingil suvalisel kuupäeval.

4.3 RVL teenindus

Urrami sisest RVLi kasutas 2019. aastal 32 raamatukogu (7 vähem kui aasta varem). Maakonnasisene RVL oli kõige tihedam Viru-Nigula Valla Raamatukogu ja Kadrina Valla raamatukogu. 2019.aastal tellisid RVLi vahendusel Lääne-Virumaa rahvaraamatukogu

kõige enam erialakirjandust sh enam eneseabi, vene- ja eestikeelset ilukirjandust, käsiraamatuid, ajalugu, kohustuslikku kirjandust ning kõrgkooliõpikuid.

Kõige rohkem telliti Urrami väliselt teadus- ja erialaraamatukogudest Lääne-Virumaa Keskraamatukogusse RVLi (teavikuid ja paberkoopiaid) Eesti Rahvusraamatukogust, Tallinna Ülikooli Akadeemilisest Raamatukogust, Tartu Ülikooli raamatukogust. Enim telliti teatmekirjandust, võõrkeelset kirjandust ja nõukogudeaegseid raamatuid erinevatel teemadel.

	RVL sisse	RVL välja
2018	143	1895
2019	205	1535

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Komplekteerimispõhimõtted on endised: eelkõige püütakse kogudesse hankida piisaval määral kooli- ja huvilugemiseks mõeldud lugemisvara eelkoolieast põhikooli lõpuni nii eesti kui võõrkeeltes ning pakkuda õppekava toetuseks mitmekesist aimekirjanduse valikut. Eelistatakse eesti algupärandeid (nii ilu- kui aimekirjanduse osas) ning pidevalt täiendatakse ka kohalkasutatavate lauamängude, tegelusraamatute ja arvutimängude varu.

2019. aastal lisandus lasteosakonna kogusse 1274 teavikut (2018. a. 1435), neist raamatuid 1213 eksemplari. Ajakirju lisandus 19 aastakäiku. 1253 teavikut osteti, 21 lisandus annetustena. Kogudest kustutati 554 teavikut (lagunenud eksemplariid, aegunud teavikud, vähendati ka eksemplaarsust).

Lasteosakonna kogust moodustab 74% ilu- ja lastekirjandus, aasta jooksul komplekteeritud kogudest oli 78,5% ilu- ja lastekirjandus (mullu 76,9%).

Aimekirjanduse puhul oli lisandumine suurim 5. liigis – 27,3% (mullu 28,3%). Selle järele on ka suur vajadus, sest õpilased koostavad oma esimese referaadi just vabalt valitud looma kohta. Aimekirjanduse laenutuste koguarv on mullusega võrreldes taas pisut vähenenud - 7288 laenutuseni (-71).

Eestikeelne kirjandus moodustab fondist jätkuvalt 89%. Võõrkeelsetest raamatutest 51,2% on venekeelsed, 33,3% inglisekeelsed. Eestikeelseid raamatuid lisandus 2019. aastal 93,6% (mullu 96,2%). Võõrkeelse kirjanduse osas telliti mullusest rohkem nii vene- (+15) kui ka inglisekeelset (+13) kirjandust. Samas langes võõrkeelse kirjanduse laenutuste koondarv 130 võrra. Võõrkeelse kirjanduse laenutustest moodustasid inglisekeelsed raamatud 45,7% (mullu 47%), venekeelsed 50,6% (mullu 48%).

Perioodikat tellitakse lasteosakonnale põhimõttel, et kättesaadavad oleksid kõik kodumaised perioodilised laste- ja noorteväljaanded. Rõõmus täiendus selles vallas oli *Postimehe* noortelisa *Postimees Junior*, mille on omaks võtnud nii lapsed kui noored. Koomiksiajakirjade lugemise buum on jäänud aastakümnete taha, kuid neistki olulisemaid on iga-aastaselt tellitud. *Minecrafti* ajakiri on raamatutega sarnaselt just poisse paeluv. Noortele tellitakse ka võõrkeelseid ajakirju, mida vahel ka laenutatakse koju, kuid enamasti lapatakse noortenurgas.

2019. aastal laenutati ajakirju 239 korral (-49). Kõige laenutatum oli taas *Tom & Jerry*, mida laenutati 104 korral. Omamaised ajakirjad said vähem tähelepanu: *Tähekest* laenutati 12, *Mesimummu* 5 korral ja *Minu Maailma* 4 korral, *Head Last* koju ei laenutatudki. Teismeliste suunatud *Buduaar Teeni* laenutati 3 korral, kuid seda lehitsetakse sageli kohapeal.

Lõppenud aastal osteti kogusse juurde 2 auvist. 354-st auvisest on laenutusluba vaid väikesel osal. Nende laenutusi kogunes aasta jooksul 140 (mullusest -75).

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 9

Lugejad 2018	Lugejad 2019	Muutus (+/-)	Külastused 2018	Külastused 2019	Muutus (+/-)
1725	1746	+21	20499	22329	+1830

	Laenutused 2018	Laenutused 2019	Muutus (+/-)
Laenutused lastele	23 058	22 275	-783
Laenutused lasteosakonnas	42 096	40 549	-1547

Lastest lugejate arv ning laste külastuste arv 2019.aastal kasvas. Laste osakaal lugejatest moodustas 26,9%, laste külastused moodustasid raamatukogu külastusest kokku 25,1%. Laste laenutused tervikuna moodustasid laenutustest 14,4%.

Laste laenutustest moodustab koolieelikutele laenutatu 10,3% (mullu 13,8%). Siia lisanduvad raamatukottidega lasteaedadesse toimetatud raamatute laenutused (ca 1400 raamatut). Väikelastele valitud raamatute seas on esimese 50 seas kaduvvähe eesti autorite teoseid. Tõlkeramatutest on 50 seast kõige rohkem on laenutatud looma- ja looduseramatuid – 14, autoraamatuid – 11, filmiraamatuid – 8. Raamatukogu poolt komplekteeritud raamatukotid pakuvad tunduvalt mitmekülgsemat ning väärtuslikumat lugemisvara.

2019 aastal moodustasid 67,6% (mullu 72%) laste laenutustest põhikooli õpilaste poolt laenatud teavikud.

Nagu varasematelgi aastatel hõivavad koha esimese 100 suurema laenutuste arvuga raamatute seas kooli kohustusliku lugemisvara hulka kuuluvad teosed. Aasta esikolmikusse kuulusid „Harry Potter ja tarkade kivi“, „Õuduste kool“ ja „Bullerby lapsed“. Nõ vabalugemise valikust kuuluvad 100 raamatu hulka vaid kolm „Äpardi päeviku“ osa, uudisteos „Tont ja facebook“ ning paar kokaraamatut. Kui vaadata täiskasvanute laenutusi lasteosakonnast, siis näeme samu raamatuid, mida on laenutanud põhikooli lapsed – kohustusliku kirjanduse nimekirja raamatud, kusjuures laenutatud eksemplaride arv on samast suurusjärgust nagu lastel. Erineb vaid seitse raamatut: jõulusalmid, paar noorteromaani, „Jänku-Jussi lood“, programmeerimisõpik, „Tuttuus titt“ ja unejutud, mille puhul on laenutamise põhjus muu, kui lapsele kohustusliku kirjanduse koju toimetamine.

Inglisekeelsete raamatute laenutuste puhul on põhikooliõpilaste valitu palju kirjum, edetabeli etteotsa mahtus mitu Potteri lugu, mõned Tolkieni raamatud, paar sarja „Who is? Who was?“ raamatut.

Venekeelsete raamatute laenutuste puhul torkab taas silma orienteeritus koolilugemisele. Ilmselt on osadele lastel lihtsam lugeda Kivirähki raamatuid, Potteri lugusid või Lindgreni loomingut vene keeles.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Lasteosakonna eesmärgiks on oluline pakkuda igas eas lapsele lisaks sobivale lugemisvarale ka eakohast arendavat tegevust. Mida nooremas eas raamatukogu omaseks paigaks saab, seda parem.

Kõige pisematele lugejatele mõeldud ja ühtlasi kõige pikema ajalooga ettevõtmine – jututare kodustele väikelastele (2-3-aastased lasteaiaeelikud) – alustas 2019. aasta sügisel oma 28. aastaringi. Iga kahe nädala tagant mängitakse ja jutustatakse lauateatri vormis lihtsaid lugusid ka lapsi jutumängu kaasates.

Lasteaiad on alati olnud raamatukogule head partnerid, keda varustatakse aastaringselt lastekirjandusega ning kes käivad rühmiti ka teematundides. Kauri lasteaia rühmadele sisustati 2019. aastal emakeelepäev erinevate keele- ja sõnamängude, raamatuluure ning otsimismängudega. Kuigi on tegemist alles lugemist õppiva seltskonnaga, peetakse oluliseks, et kokkupuude raamatu ning raamatukoguga oleks nende jaoks põnev ja avastuslik.

Et raamatukogu ka koolilastele omaseks paigaks saaks, kutsutakse Rakvere koolide 1. klasse mängima raamatukogumängu, tutvustades selle abil raamatukogu toimimist ning raamatukogus iseseisvalt toimetamise oskust. Lapsed ongi aru saanud, et laste- ja noorteosakond on turvaline kogunemiskoht, kus sõpradega koolipäeva järel aega veeta, suhelda, osaleda erinevates mängudes, meisterdada, kasutada pakutavaid tehnilisi vahendeid. Oluliseks peetakse tublide lugejate tunnustamist. Rõhutatakse, et lugemine on lahe tegevus ning hea lugeja on väärt tegija, jagatakse juba aastaid iga õppeaasta lõpul tubli lugeja tunnustusi. 2019. aastal sai sellise tunnustuse osaliseks 127 Rakvere linna koolide 1.-5. klasside õpilast. Esmakordselt anti kõige vingematele lugejatele välja 31 „Kuldluger“ rinnamärki.

Soovides, et lapsed ka suvevaheajal raamatutest ja lugemisest ei võõrduks, toimub 2007. aastast alates igasuvine lahedaima suveraamatu valimine aasta jooksul (juunist juunini) ilmunud uudiskirjanduse näitusel. Lugejad hindavad loetud raamatuid 5 palli süsteemis ja kõik hinded jäävad järgnevas kooliaastaks raamatu pildi kõrvale teistele lugejatele reklaamiks (või hoiatuseks), sest eakaaslase hinnang on selles vanuses kõige olulisem. 2019. aastal täideti lahedaimate suveraamatute valimisel 432 hindamisedelit. Noorte hinnangud on abiks ka uute raamatute tellimisel.

Omaltpoolt püütakse abistada lapsi ning noori lugemisvalikute tegemisel, lisades raamatuselgadele teemamärgised, raamatutesse soovituslikud kleebised („Hea lasteraamat“, „Hea noorteraamat“) ja pistes esiletõstmist väärt raamatute vahele nii asjalikke kui lustakamaid järjehoidjaid tekstiga „Soovitame!“, „Loe seda!“ , „Täitsa jube!“ jms.

Kõik projektid on ette võetud soovist hoida lugemisharjumust ja huvi raamatute vastu ka selles vanuses, kus muud tegevused ja harrastused hakkavad konkurentsi pakkuma. Siin on abiks silmast-silma kohtumised autoritega, uute raamatute esitlused, kirjanduslike tähtpäevadega seotud teema- ja tegevustunnid, võistlused.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Vt ka LISA 4

2019. aastal toimus laste- ja noorteosakonnas 85 üritust koolieelikutele ja põhikooliealistele lastele. Koostati 34 raamatunäitust ja 19 raamatuväljapanekut. Koos raamatunäitustega pakutakse huvitavaid fakte näituse teema või autorite kohta ning mitmesugust teemaga seostuvat tegevust.

Aasta jooksul sai osakonnas tutvuda ka 10 kunstinäituse ja erinevate kollektsioonide väljapanekutega. Laste ja noorte näitustest võiks välja tuua näiteks jaanuaris väljas olnud maakondliku joonistusvõistluse tööd „Rakvere tulevikukuusk“, Vaeküla Kooli tänavune kevadnäituse „Aastaring“ ning Kauri Kooli kunstiringis õppeaasta kestel sündinud loomingut. Noorte kunstnike kõrval eksponeeriti ka kahe professionaalse kunstniku loomingut: fotonäitus balletilastest „Suurlinnahaldjad“ (fotograaf Kaisa-Maarja Pärtel ja koreograaf Oksana Tralla) ja Denisa Proškova illustratsioonide näitus, mille avamine kasvas tema juhtimisel sujuvalt üle laste finantstarkuse töötoaks.

Kõige populaarsem ettevõtmine laste meelest oli lõppenudki aastal põgenemistuba, mis seati lastele üles kahel korral.

Pika ajaloo kuuviktoriini populaarsus on ajapikku langenud. Lahendajaid oli 2019. aastal 264 (-42), sellest elektrooniliselt lahendati veebilehel viktoriini 50 korral, mis on mullusega võrreldes kasvanud (+16). Kuuviktoriini võib pidada toimivaks koolitusvõtteks, et lapsed õpiksid märkama raamatukogus üles seatud näitusi, infoplakateid ning otsima materjali internetist. Küsimuste kaudu on hea pakkuda teavet kirjanduslike tähtpäevade, uudisteoste ning kodukandi tähtsündmuste ning üleriigiliste teema-aastate kohta. Nii olid riigikeele aasta ja laulu- ning tantsupeoaasta mitut puhku küsimuste ajenditeks.

Maakondlikku kirjandivõistlust veavad üheskoos emakeeleõpetajate aineseksioon ja keskraamatukogu. Sõnaosavate noorte tunnustuspäeval jagati kiidukirju ning auhinnakruuse nimetusega „Kirjutaja 2019“. Tulusaid nõuandeid noortele kirjutajatele jagas riigikeele aastale kohaselt Virumaa Teataja keeleteimetaja Eno Noorväli.

Koolivaheajad raamatukogu moodi on nagu paljulapselise pere elutuba: seltskonnad põnnidest noorteni jagavad hommikust õhtuni omavahel ruumi ja tegevusi. Iga päev kell 11 oli ettelugemise tund, lugejaiks ja kuulajaiks olid lapsed ise, tekstid pärinesid Andrus Kivirähki uuest raamatust „Tont ja facebook“. Kevadel kirjanik Anti Saare külaskäigu puhul hangitud tema loodud kuulimäng kogus suve jooksul populaarsust ja fänne, koolivaheajal toimus ka kuulimänguturniir. Toimus ka fotoorienteerumine, samuti sa meisterdada, pusletada, lüüa Just Dance'i või kaduda Fortnite'i mängu sisse.

Kuigi jõulud ei kujunenud remondi tõttu pühadele kohaselt õdusaks, püüti lastele jõulurõõmu pakkuda raamatukogu jõulukalendriga, mis võttis enda alla terve küla ja küla kogu aknalaua. Majades vilkusid tuled pühadeootusest. Detsembrikuu igal päeval pugesi oma numbriga majja peitu väike pühademaius. Maiustajaks osutus iga päev üks lugeja, kes vastas selle päeva tingimustele. Näiteks sai ühel päeval jõulukommi esimene punaste pükstega pisike lugeja, teisel esimene jõuluraamatu laenutaja jne.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Koduteenindus toimub endiselt üle nädala neljapäeviti. Koduteenindust saavate lugejate arv oli 2019.aastal muutuv, kõige enam oli aasta jooksul lugejaid 19 ning aasta lõpuks kasutas teenust 15 inimest. 2019.aastal oli laenutusi 1936 ehk 714 laenutust vähem kui aasta varem.

Kõige enam laenutati eestikeelset ilukirjandust (1148 laenutust) ning ajakirju (438 laenutust). Lemmikuteks olid Eesti Ajalugu, Looming, Kodutohter ja Tiiu.

Tabel 10

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	28	28	15

Ettelugemist pansionaadis „Kuldne sügis“ viisid läbi Lääne-Virumaa Keskraamatukogu raamatukoguhoidjad. Loeti ette põhiliselt eesti kirjandust, mälestusi ja meeleolu tõstvaid raamatuid: V.Lillemäe “Vändra metsas Pärnumaal” ja “Vändra kandi antsakad lood”, H. Karm “Kui vanaema veel väike oli”, M.Mäetamm “Vanaisa”, H.Kiik “Kuresaapad”, E. Barell “Mis see marakratt üldse teab”, A. Turvoski “Loomad sipelgast vaalani”, K. Vainola “Lood julgetest Eesti tüdrukutest”, P. Maran “Eesti vanaemade lood ja salatarkused”.

Iga kahe nädala tagant toimuvad raamatukoguhoidja poolt ettevalmistatud kohtumised erivajadustega noortega Lille Kodus või siis saavad noored raamatukogus kokku. Loeti ette lasteajakirja Täheke, raamatuid, muinasjutte, lihtsamaid aimeramatuid, arutleti erinevatel teemadel ja mängiti mängu.

Tabel 11

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Pansionaat “Kuldne sügis”	17	114
Ettelugemine Rakvere „Lille kodu“	14	84

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Aasta jooksul toimus raamatukogus mitmeid erinevaid kultuurisündmusi. Lisaks raamatukogu poolt korraldatutele ka mitmeid koostööpartnerite jt läbi viidud üritusi, nt muusikakoolide ja seltside kontserdid, avalikud teabepäevad, koolitused jne.

2019. aastal korraldas raamatukogu 119 üritust (sh 8 kontserti) ning 124 näitust ja väljapanekut. Üritustel osales 4004 inimest, mis on eelnevast aastast 3% vähem. Üle poolte üritustest (ligi 60%) olid suunatud lastele.

Silmas pidades erinevate sihtgruppide huve, käis kohtumisõhtutel esinemas mitmeid tunnustatud inimesi erinevatelt elualadelt.

Toimused tervisealased loengud (3 loengut) koostöös Rakvere Haigla ning Õdede Liiduga, jätkusid mälu treeningud vanemaealistele (16 mälu treeningut) ning regulaarselt käis koos keelekohvik, kus muu emakeelega inimesed praktiseerisid eesti keelt. Kohvikulised on jagunenud kaheks grupiks – vene keelt kõnelejad ja teised.

Novembris külastas Lääne-Virumaad traditsiooniline kirjanike tuur „Sõnaränd“ koosseisus Peep Ehasalu, Arne Puu, Häniläne (Mariina Paesalu) ja Tiia Kriisa.

Korraldati kaks suuremat raamatutäika – Suvine raamatutäika (31.mai) ja Tasuta raamatu kiosk Jõulukülas (5.-12. detsember).

Laulu- ja tantsupeo juubeliaasta tähistamiseks koostati temaatilisi väljapanekuid. Näiteks laulu- ja tantsupeomeenete kogu (rahvariidenekud, märgid, medalid jne, erakogust) näitus laste- ja noorteosakonnas ning raamatuväljapanek „Meie koorijuhid“ muusikatoas.

Valik populaarsemaid ja meeldejäävamaid sündmusi:

- Kohtumisõhtu kirjanik Kai Aareleidiga. (jaanuar)
- Kohtumisõhtu rännumees Tiit Pruuliga „Põhjapooluselt lõunapoolusele“. (veebruar)
- Ikoniloolase Orest Kormašovi loeng. (märts)
- Marek Sadama raamatuesitlus. (aprill)
- Kohtumisõhtu näitleja, kirjaniku ja lavastaja Martin Algusega. (september)
- Kohtumine kalamburisti ja keelepropageerija Keiti Vilmsiga "Keel mängu või meel kõngu". (oktoober)
- Kohtumisõhtu Mati Kaaluga. (oktoober)
- Arvo Iho filmiõhtu „Stalkerist“ ja Andrei Tarkovskist. (november)
- Loodusõhtu fotograaf Remo Savisaarega. (november)

Näitused

- Birgit Vaarandi fotonäitus "Mitmepalgeline meri". (jaanuar)
- Joonistusvõistluse "Rakvere tulevikukuusk" näitus. (jaanuar)
- Kertu Sillaste ja Gerda Märtsi illustratsioonikursuste õpilaste näitus "Pildid jutustavad". (märts)
- Eesti Kõitekunstnike Ühenduse rahvusvaheline kõitekunstinäitus „Väike prints“. (juuni, juuli)
- Stendinäitus „Alberta eestlased aastast 1899 tänaseni“ (Alberta Eesti Kultuuripärandi Selts). Näitus kuulus Väliseesti näituste festivali kavva. (juuli)
- Arvo Iho fotonäitus „Stalkeri filmivõtted Eestis“. (november)
- Viru Instituudi korraldatud 1. ülevirumaaline noorte käsitöönäitus (detsember)

Keelekohvik

Raamatukogus käis koos kaks erineva emakeele taustaga gruppi. Kokku oli 66 kohtumist, kus lisaks eesti keele õppimisele ja praktiseerimisele tutvuti ja arutati erinevatel Eestiga seotud teemadel nagu laulu- ja tantsupeo juubeliaasta, rahvuslikud tähtpäevad, ajalugu, traditsioonid ja kohalik kodulugu. Keelekohvik oli kaasatud raamatukogupäevade, täiskasvanud õppija nädala, IT-turvalisuse teadlikkuse tõstmise jt üritustesse. Kevadel käidi ekskursioonil Rakvere Teatris. Keeleõppimise huvitavamaks muutmiseks kasutati raamatukogus olevad mänged ja muid õppematerjale. Keelekohvik annab ka Eestisse saabunud inimestele võimaluse sotsialiseerumiseks ja uute tutvuste loomiseks.

4.6.1 kohalikul tasandil

Peamised koostööpartnerid 2019. aastal olid:

- **Rakvere Kultuurikeskus** – osaleti kultuurikeskuse juhitud Rakvere Kultuurifestivalil korraldades tšehhi illustraatori ja kirjaniku Denisa Proškova näitust ja rahatarkuse töötuba. Detsembrikuises keskväljaku jõulukülas osaleti Tasuta raamatu kioskiga. Jätks koostöö kultuurisündmuste info vahendamise osas.
- **Rakvere Ametikool** – korraldati traditsiooniks saanud noorte tiserite loomingu näitus.

- **Rakvere Haigla ja Eesti Õdede Liit** – tervisealaste teabepäevade korraldamine raamatukogus.
- **Rakvere Linnavalitsus** – koduteeninduse korraldamiseks on raamatukogul võimalus kasutada linnale kuuluvat elektriautot.
- **Rakvere Lasteaiad** – raamatukotid lasteaedadesse.
- **VIROL** – Konkursi „Aasta tegu Lääne-Virumaal“ hääletamise korraldamises osalemine; Virumaa Kirjandusauhinna laureaadi valimises osalemine; maakondliku kirjandivõistluse finantseerimine.
- **Viru Instituut** – ülevirumalase noorte käsitöönäituse korraldamine raamatukogus.
- **Lääne-Viru Arenduskeskus** – osalemine Ideede laadal rinnamärgi valmistamise töötoaga.
- **Emakeeleõpetajate ainesektsioon** – maakondliku põhikoolide kirjandivõistluse läbiviimine, ettelugemisvõistluse ning Juhan Liivi luulekonkursi maakondlike voorude korraldamine.
- **Maakonna raamatukogud** – ELK „Lugemisisu“ programmi koordineerimine maakonnas.
- **Virumaa Teataja** – meediapartner, kes aitab kajastada raamatukogus toimuvat.

4.6.2 riiklikul tasandil

- **Eesti Lastekirjanduse Keskus** – „Lugemisisu“ programmis osalemine.
- **Maanteeamet** – Septembris toimus Lääne-Virumaa raamatukogudes liiklusnädal. Lahendati liiklusviktoriine erinevale vanuseastmele, jagati helkureid ja muid liiklusohutusega seotud meeneid. Oktoobris toimus liiklusohutuse loeng.
- **Riigi Infosüsteemi Amet koostöös ERÜ-ga** – Kampania „Ole IT-vaatlik“ raames toimus raamatukogudes nõuandepäev.
- **Kirjanike Liit** – Üleriigiline kirjandustuur „Sõnaränd“.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

- **Tšehhi suursaatkond** – tšehhi illustraatori ja kirjaniku Denisa Proškova näituse ja laste rahatarkuse töötoa korraldamine.
- **Lapua raamatukogu** – tellitakse vastastikku lasteajakirja: ajakirja „Täheke“ Soome, vastu saadakse ajakirja „Onnimanni“.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Tabel 12

LVKRRK	Rühmakoolituste arv		Osalejaid		Indiv.koolituste arv		Osalejaid	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Teenindus- osakond	7	6	112	72	469	307	477	303
Lasteosakond	66	46	932	789	224	319	224	325
<i>KOKKU</i>	<i>73</i>	<i>52</i>	<i>1044</i>	<i>861</i>	<i>693</i>	<i>626</i>	<i>701</i>	<i>628</i>

Täiskasvanutele toimus kokku 307 Individuaalkoolitust ning neid võib liigitada teemade kaupa järgnevalt:

- raamatukogu andmebaase tutvustavad (lugeja.ee, Ester, Digar).
- e-riigi teenustega seotud (id-kaardi kasutamine sh digiallkirjastamine, smart-id ja mobiil-id aktiveerimine, tervise- ja tollideklaratsiooni täitmine, e-valimine, geeniportaali jt).
- tark- ja riistvaraga seotud abi (tahvli- ja nutitelefoni kasutamine, viirusetõrje, rakenduste allalaadimine).
- e-post ja dokumendihaldus (e-postiaadressi loomine ja kasutamine erinevates keskkondades, dokumentide loomine, vormistamine, salvestamine, jne).
- interneti kasutus (bussipiletite ja lennukipiletite otsimine ja ostmine, sotsiaalmeedia kontode sh FB, Instagram loomine, internetipangandus).

Rühmakoolitusi viidi teenindusosakonnas läbi 6 grupile Rakvere Eragümnaasiumist ja Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumist infootsingu alast rühmakoolitust (kokku 72 õpilasele). Lasteosakond viis läbi 66 rühmakoolitust 932 osalejale. Valdav on koolitustest oli suunatud põhikooliõpilastele, raamatukogutunde lasteaialastele toimus vaid 8. Populaarseim raamatukogu tutvustamise vorm oli endiselt raamatukogumäng 1. klassidele, Edgar Valteri sünniaastapäeva tähistati tegevustundidega „Etsiga maailma avastamas“ (6 tundi), keeleaastat silmas pidades toimus 5 keelemängude tundi, mis paigutusid ajaliselt emakeelepäeva ümbrusse. Noorteraamatuid ja andmebaase tutvustavaid koolitusi toimus 4. Varasemaga sarnaselt külastasid raamatukogu lasteosakonda ka maakonna koolide ja lasteaegade grupid (Põlulast, Roelast, Vaeküllast, Lasilast, Porkunist). Lasteaiarühmadele pakuti raamatukogu avastamiseks tutvumiskäike nimega „Raamatuluure“, mis õpetab lasteosakonna raamatuvarude hulgast eakohaseid ning erineva temaatikaga raamatuid üles leidma.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks on kohalikud meediaväljaanded (Virumaa Teataja, Kuulutaja, linnaleht Rakvere Sõnumid), kodulehekülge ja sotsiaalmeedia (peamiselt Facebook, harva ka Instagram). Sündmuste info sisestatakse kultuuriinfo portaali Kultuurikava, läbi mille jõuavad sündmused ka Rakvere linnavalitsuse ja Rakvere kultuurikeskuse kodulehtede kalendritesse.

Plakatite ja kuulutuste peamised levitamiskohad on raamatukogu, reklaamkapp keskväljaku promenaadil, kaubanduskeskused (Põhjakeskus, Kroonikeskus, Grossi toidukaubad), Rakvere Teater ja Sotsiaalabikeskus. Sõltuvalt sihtrühmast ka mujal: lastele ja noortele suunatud reklaam koolides, kontserdiplakatid Rakvere Muusikakoolis. Raamatukogu ja Rakveres toimuvate kultuurisündmuste reklaami näeb infokraanilt raamatukogu fuajees.

Raamatute tutvustamiseks koostatakse blogi „Raamatukoguhoidja lugemispäevik“. Möödunud aastal tehti 32 blogipostitust.

Raamatukogu kodulehte ja lugemisblogi kokku külastati 2019. a 28 988 korda (15% vähem kui 2018. a.), meedias ilmus 46 raamatukogu puudutavat artiklit.

Raamatukogu kodulehel on avaldatud kogu raamatukogu toimimist puudutav oluline informatsioon alates lahtiolekuaegadest, eeskirjadest, tegevust reguleerivatest

dokumentidest, kogudest uudiste ja sündmusteni välja. Lisaks vahendatakse läbi kodulehe raamatukogude infosüsteemi Urram ning paljusid teisi olulisi andmebaase (nt Digar, ERB, DEA, EBSCO jt). Kodulehelt leiab informatsiooni ka kodulooliste andmekogude kohta, mida pakub Lääne-Virumaa Keskraamatukogu.

4.9 Andmebaasid

2019. aastal bibliografeeriti Lääne-Virumaa Keskraamatukogu poolt Urrami kodulooportaali koduloolist väärtust omavad artiklid ajakirjadest ja kogumikest. Lääne-Virumaa kohalike valla- ja linnalehted koduloolised artiklid on samuti kättesaadavad DIGAR artiklite andmebaasist kodulooliste märksõnade abil.

5. 2020. aasta tegevused

2020.aastal on planeeritud viia läbi taas kvaliteedihindamist, mille raames uuritakse nii raamatukogu külastajate kui töötajate rahulolu. Kvaliteedihindamine on üheks sisendiks ka raamatukogu arengukava uuendamisel.

Ürituste ja raamatuväljapanekute koostamisel lähtutakse välja kuulutatud teema-aastatest (rahvajutuaasta, digikultuuriaasta, põhiseaduse aasta ja Arvo Pärdi juubeliaasta), linnas toimuvatest sündmustest, kirjanike tähtpäevadest jne.

Seoses auviste kasutamise jätkuva langustrendiga on vaja mõelda praeguse muusikatoa efektiivsemale kasutusele ning vajadusel kogu ümberpaigutamisele. Selle eeltööna viiakse läbi valikstatistika nädalaid, et paremini hinnata kogude kasutamist ja kohalkasutuste osakaalu osakonna laenutustest.

Kavas on jätkata erinevate projektide kirjutamist, et rikastada raamatukogu poolt pakutavate kultuuriürituste kava ja toetada laste lugemisharjumusi kujundavaid tegevusi. Laste-ja noorteosakonnas toimuvad rahvajutu aastaga seonduvad tegevused (jututare lugude valikusse võetakse ka rahvajutte, ettelugemispäeva lood valitakse rahvajutukogumikest jne). Nukitsa konkurssi laiendatakse „Nuti-Nukitsa“ projektiga, Ilon Wiklandi rändnäituse „Pikk-pikk teekond“ abil sisustatakse tunde nii kooli- kui lasteaiastele.

Lisaks raamatukogus toimuvatele koolitustele on plaanis minna ka kogu kollektiiviga tutvuma Oodi raamatukoguga Helsingis.

Seoses akende vahetamise ja fassaadi lagunemisega on kavas fassaadiremont, mille ehitushanke korraldab Rakvere Linnavalitsus. Kuna raamatukogu valgustus on vana ja energiat raiskav, on planeeritud tellida projekt uue valguslahenduse jaoks.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaili Õunapuu-Seidelberg
direktor

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
LVKRRK	41	823	1497 €

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Vt. Peatükk 2.4.2

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2019)
LVKRRK	2.-4.korruse akende vahetus

LISA 4. Laste ja noorteüritused (valik)

Ürituse nimi	Osalejaid
Jututare sari kodustele väikelastele (toimus 16 etendust)	626
Kuuviktoriin (12 vooru)	246
Talvine põgenemistuba „Põgenedes uude aastasse.”	144
Programmeerimisring (16 korda)	75
Eesti keele aasta orienteerumismäng	53
Maakondlik joonistusvõistlus „Minu tuleviku Rakvere jõulupuu“	163
Põhikoolide kirjandivõistlus	80
3.- 4. klasside kirjandusmängu maakonnavaor	60
Põhikoolide kirjandivõistluse lõpetamine. Külal Virumaa Teataja keeleteimetaja Eno Noorväli.	42
Projekt "Raamat sünnib koostöös": külas Piret ja Jüri Mildeberg	43
Projekt "Raamat sünnib koostöös": külas Markus Saksatamm ja Urmas Nemvalts	40
Projekt "Raamat sünnib koostöös": külas Anti Saar ja Anna Ring	43
Projekt "Raamat sünnib koostöös": Alge Sardi kunstitund "Tekstist pildini"	36
Suur suveraamatute hindamine. Parima suveraamatu valimine	432
Suvine põgenemistuba	227
Urve Tinnuri raamatute "Oh seda pesamuna küll" ja "Hamster Jõmmu nutikas" esitlus	20
4. klasside ettelugemisvõistluse maakonnavaor	34
Kuulimänguturniir	35
Fotoorienteerumine	23
Hommikuhämaruses lugemine "Pidu Põhjalas"	13
Denisa Proškova näituse avamine/finantstötötuba	36
Jõuluetendus „Piparkoogilugu“	59